

Compareixença per analitzar la “Proposició de Llei de modificació de la Llei 5/2008, del 24 d'abril, del dret de les dones a eradicar la violència masclista”

Gemma Lienas, escriptora i activista feminista

A l'exposició de motius de la proposició de Llei es diu que **“es considera necessari que el Parlament faci un pas endavant”** respecte a la Llei d'abril del 2008. I s'hi afegeix: **“sense que això suposi afectar a l'essència de la Llei i als consensos construïts ara fa 10 anys.”** Fins aquí s'ha imposat el sentit comú. Efectivament, per modificar una llei que va tenir els consens de totes les forces polítiques cal mantenir aquest consens.

D'entrada, fer l'anàlisi de manera tan precipitada juga en contra de la Llei i del consens. Però és que, a més a més, una mica més avall, s'hi afegeix que es vol “protegir els drets de les dones, nenes i les adolescents **transgènere i cisgènere, a les persones intersexuals, així com a les identitats no binàries o les que no es volen relacionar amb cap espectre de gènere binari.**”

Sorpren la introducció d'aquesta referencia quan la Llei del 2008 —que tenia consens!— només parlava de nenes, adolescents i dones. I, efectivament, dins de la proposició de Llei hi ha dos articles que s'hi refereixen específicament. Un és l'article 1 i l'altre és l'article 8. Tots dos fan esment a la diversitat de gènere, a la dissidència de gènere, i a la necessitat d'incloure a la Llei les nenes, adolescents i dones cisgènere i transgènere, i sorpren per les raons que enumeraré:

1a.Com vostès poden comprovar hi ha hagut una subtil —o no tan subtil— lliscada que parla de les dones i nenes no en funció del sexe sinó del gènere.

El gènere és una construcció cultural, que, basant-se en la idea sense base científica de la inferioritat física, intel·lectual i moral de la dona, construeix uns patrons —uns estereotips— als quals s'han de plegar les dones i que serveixen per reservar-los un lloc inferior i subordinat al dels homes (estatus i rol), per indicar un comportament (manera de ser i de fer) i per assenyalar uns determinats marcadors corporals. Aquests estereotips de gènere impliquen per a les dones menys possibilitat de formació, menys possibilitat d'accés a llocs de treball rellevants, ingressos menors —d'aquí la pobresa femenina generalitzada—, moltes més possibilitats de patir violència masclista (física, psicològica, sexual, econòmica, institucional...) i, per descomptat, feminicidis.

És a dir que convertir el gènere en una categoria legal és contrari a la igualtat entre dones i homes. És contrari a l'objectiu d'una llei contra la violència envers les dones. I és una aberració jurídica que comporta l'anul·lació de totes les lleis basades en el sexe. ¿Com podem establir quotes positives per mirar de corregir l'eterna manca de dones als llocs de responsabilitat en tots els terrenys professionals si el que compta no és el sexe i, per tant, la categoria dona deixa d'existir? ¿Com podem parlar d'igualtat efectiva entre dones i homes si les dones com a tals ja no existeixen? De fet, la pròpia proposició de Llei cau en una contradicció en aquest sentit quan al punt N de l'article 2 diu: “Reconeixement de que les violències masclistes basades en el gènere convergeixen amb d'altres eixos”

2a. Les dones som éssers de sexe femení. Com que darrerament m'he topat amb gent suposadament informada que creu que els sexes són “adjudicats en néixer” i no pas fruit d'uns genitals externs, uns òrgans interns, unes hormones, unes gònades i uns cromosomes, i com que també m'he trobat gent que considera que hi ha molts sexes, he decidit consultar-ho a gent del món de la ciència: professionals de la biologia i la medicina que ho rebaten rotundament. Per exemple, ho he consultat al Dr Manuel Valdés Miyar, Catedràtic de psiquiatria, em confirma que no hi ha cap base científica per fer servir aquesta terminologia, i que dir que hi ha més de dos sexes és una aberració.

Ara els llegeixo una fragment extret d'un article escrit per Colin M. Wright i Emma N. Hilton, professionals de la biologia evolutiva:

"En els humans, com en la majoria dels animals o plantes, el sexe biològic d'un organisme correspon a un dels dos tipus diferents d'anatomia reproductiva que es desenvoluparà per a la producció de cèl·lules sexuals petites o grans (esperma i òvuls, respectivament) i les funcions biològiques associades a la reproducció sexual. En els humans, **més del 99,98% de les vegades**, l'anatomia reproductiva és inequívocament masculina o femenina en néixer. La funció evolutiva d'aquestes dues anatomies és ajudar a la reproducció mitjançant la fusió d'espermatozous i òvuls. No hi ha un tercer tipus de cèl·lula sexual en humans i, per tant, no hi ha un "espectre" sexual o sexes addicionals més allà de l'home i la dona. El sexe, sí, **es binari**.

No obstant això, hi ha una diferència entre afirmar que només hi ha dos sexes (veritable) i que tots els humans es poden classificar clarament com a homes o com a dones (fals). L'existència de dos sexes no vol dir que el sexe mai no sigui ambigu. Però els individus intersexuals són extremadament rars, i no són ni un tercer sexe ni una prova que el sexe sigui un "Espectre" o una "construcció social".

3a. Així doncs, des d'un punt de vista científic, en aquests dos articles (1 i 8) s'hi podrien deixar les persones intersexuals, però, considerant que constitueixen un col·lectiu que representa menys del 0.02% de la població, ¿de debò cal incloure'ls aquí? En el punt 6, G, fan referència a diversos col·lectius: l'origen, el color de la pell, la situació migratòria, l'edat, la classe social, la diversitat funcional o psíquica, l'addicció, l'estat serològic... ¿per què no els inclouen en aquest punt? ¿Per què els sembla més rellevant la intersexualitat que no pas, per exemple, l'edat? Els recordo que durant aquesta pandèmia a Catalunya el 74% de les persones infectades en residències de gent gran han estat dones. No he aconseguit trobar el nombre de persones mortes en residències catalanes, però sí les que s'havien mort fins el 10 d'abril del 2020: 1400. Facin números. O, per exemple, que una de cada tres persones amb discapacitat (uso la paraula expressament perquè així volen ser anomenades) es troba en la pobresa a causa de la crisi econòmica provocada per la pandèmia. Insisteixo, són col·lectius molt més nombrosos i amb molta vulnerabilitat i vostès els engloben en el mateix paràgraf, l'article 6. Per tant, no s'acaba d'entendre per què el col·lectiu minúscul de persones intersexuals, que té tot el meu respecte, no es pot incloure també en aquest paràgraf.

4a. D'altra banda, no hi ha consens ni entre les feministes ni molt menys a la societat pel que fa a aquesta divisió que fan vostès entre dones trans i dones cis. Si sortim al carrer ara mateix i preguntem a totes les dones que trobem, no n'hi haurà ni una que hagi sentit parlar de dones cis i dones trans. Per tant, vostès estan corrent molt. Potser perquè, sense saber-ho, estan portant a terme les pràctiques que recomanen els grups transgeneristes. Poden llegir la feina del cronista parlamentari anglès James Kirkup, que ha seguit el procés d'aprovació de la llei d'identitat al Regne Unit i detalla aquestes estratègies, que aconsellen que per introduir aquesta terminologia (que és la terminologia queer) s'eviti la cobertura i exposició excessiva de la premsa. D'aquesta manera, es pretén evitar que la societat conegui i entengui les implicacions pràctiques i jurídiques de les lleis d'identitat per aprovar-les per la porta de darrere, sense debat social ni coneixement públic. Vostès estan fent el mateix. De fet, ens ho trobem a molts llocs. Fa poc una amiga metgessa que va anar a buscar la seva acreditació com a consultora va haver d'omplir un formulari on un dels apartats deia: "sexe fem o sexe masculí o sexe no binari" i, després, li van donar l'acreditació on hi posava "consultor" i no pas "consultora". També passa en aquest Parlament: la meua experiència és que quan es fa un escrit amb llenguatge inclusiu, l'equip corrector de la institució el substitueix sempre pel masculí plural; en canvi, tinc entès que alguns lavabos del parlament ja contemplin els "gèneres no binaris". Està clar que les institucions s'escolten més el lobby transgenerista que no pas el lobby feminista.

Les dones al carrer no n'estan al cas, d'aquesta polèmica, però les feministes, sí. I moltes, moltes, no estan d'acord a ser considerades un col·lectiu (el cisgènere) i deixar de ser anomenades "dones". Les dones no som un col·lectiu: som la meitat de la població del món. I volem continuar sent anomenades dones. No cis. I d'altra banda, la idea de separar les dones transexuals de les altres dones és una idea plena de prejudicis. Si un home ha transicionat a dona, és una dona i punt (tot i que des del punt biològic mai no ho serà realment). Per tant, cal suprimir aquesta menció a les dones cis i trans. Totes som dones.

5a. vostès parlen de les identitats no binàries o les que no es volen relacionar amb cap espectre de gènere binari. Ja hem quedat que el gènere és una construcció cultural a fer desaparèixer i que no té sentit considerar-la constitutiva d'identitat en una llei contra la violència masclista. I hem quedat que els agradi o no el sexe és binari. Fixem-nos ara en la paraula "identitat". La identitat és el conjunt dels trets propis d'un individu. Dit d'una altra manera, la identitat també és la consciència que una persona té respecte d'ella mateixa i que la converteix en algú diferent als altres. ¿Vostès creuen que poden legislar allò que és una categoria pràcticament filosòfica o psicològica? La identitat pertany a l'esfera personal, a la dels desitjos i a la dels sentiments. Cal respectar la identitat de cadascú però de cap manera no es pot legislar sobre les identitats.

Acabo aquesta 5a raó citant altre cop els professionals de la biologia evolutiva Colin M. Wright y Emma N. Hilton: "Negar la realitat del sexe biològic i suplantar-lo per una "identitat de gènere" subjectiva no és simplement una teoria acadèmica excèntrica. Suscita una seriosa preocupació pels drets humans de grups vulnerables com les dones, les persones homosexuals i els nens i les nenes."

Exacte. I això ja està passant ara mateix. Ja hi ha xerrades als centres educatius o pressions al professorat perquè considerin nens aquelles nenes que tinguin estereotips considerats masculins, per exemple, que els agradi jugar a futbol. I a l'inrevés, que pensin que un nen a qui li agrada vestir-se amb samarretes roses és una nena. És a dir, exactament el contrari del que propugna la coeducació, que parteix de la base que no hi ha coses de nen ni coses de nena sinó coses de persona. ¿Vostès no s'adonen de la violència cap a les criatures que implica adoctrinar-les en aquest sentit?

Tot això prové de la teoria queer, una teoria sense base científica que afirma que l'orientació sexual i la identitat sexual o de gènere de les persones són el resultat d'una construcció social. Una teoria que, amb paraules de José Errasti, filòsof i doctor en psicologia, té una solidesa que no es diferencia de la del terraplanisme. M'agradaria assenyalar també que als països on fa un temps es va implementar aquesta "teoria", ara els col·legis professionals estan alertant del mal que ha fet a les criatures. Poden comprovar què diu, per exemple, el col·legi de pediatres americans o la Transgender trend de Gran Bretanya.

I 6a i última raó: vull recordar-los que moltes de les violències que pateixen les dones i que no són a causa del gènere, ho són a causa d'haver nascut amb un sexe femení, és a dir, amb una vagina, uns ovaris i un clitoris. Per posar uns exemples: els matrimonis forçats, l'ablació del clitoris, les agressions sexuals, ser prostituïdes... És a dir, no les violen perquè se senten dones; les violen perquè són dones.

Incorporar aquesta visió que acabo de comentar en dos dels articles de la proposició de Llei li fa perdre legitimitat social i n'erosiona la resta del seu contingut. És a dir que, en la meua opinió, la llei queda invalidada pels articles 1 i 8. Ara faré esment a alguns altres aspectes concrets: Hi ha formulacions que resulten perilloses. En concret allà on parlen del consentiment sexual i diuen que cal que "es clarifiqui la necessitat d'existència de desig". Aquesta formulació deixa la porta oberta a molts abusos,

sobretot pel que fa a menors. Els homes que abusen d'adolescents sempre diran que només han fet que "desvetllar el desig" de les noietes i iniciar-les en la vida sexual. En relacions de profunda desigualtat - material, d'autoritat, de maduresa o estabilitat emocional -, això del "desig" sembla un marcador molt poc fiable.

L'article 3 punt D, que parla de violència obstètrica, diu: "la dificultat per accedir als mètodes de reproducció assistida" crec que ho hauran de concretar més, ja que, per exemple, les dones d'una determinada edat no hi haurien de tenir accés, pel bé superior de l'infant, que en comptes de tenir una mare tindria una àvia.

Suposo que no volen pas fer passar bou per bèstia grossa i pretenen incloure "els ventres de lloguer" en la reproducció assistida. En tot cas, crida l'atenció que, parlant de drets sexuals i reproductius, no s'esmentin per res l'explotació reproductiva que pateixen moltes dones al món. Ja se sap, si ets pobre t'has de vendre qualsevol cosa, fins i tot un fill/a.

A l'article 4rt, crida poderosament l'atenció que es vulgui ampliar una llei sobre les violències masclistes obviant un cop més les dones en situació de prostitució. La prostitució com a tal segueix sent un tabú i, pel que es veu, no pot ser designada com a violència... I no obstant, ateses les dramàtiques proporcions del fenomen, aquest és un camp urgent d'ampliació de la legislació destinada a protegir les dones. D'altra banda, de l'apologia de la violència masclista que suposa la pornografia, ja ni en parlem pel que es veu. I això que la fiscalia ha posat el dit a la nafra explicant l'increment d'agressions sexuals perpetrades per nois menors d'edat i que ho explica com una conseqüència de la pornografia. També l'article 4 crec que no reforça prou la idea de protegir també i sobretot les nenes de les mutilacions genitals, els matrimonis forçats i l'explotació amb finalitat sexual. Es fa esment, en canvi, a les persones intersexuals, que no crec que s'hagin d'esmentar aquí. Ho comentaré ara mateix.

A l'article 6 punt G, quan es parla de la "interseccionalitat" d'opressions s'hi crea força confusió. Hi ha, evidentment, diversos vectors d'opressió, ètnics i socials, d'edat... Però es tractaria més aviat de veure com s'incardinen sobre l'opressió estructural de les dones i les violències de què són objecte (d'això va la Llei de 2008). Fragmentar els col·lectius en individus és una pràctica neoliberal que ja va enunciar el 1987 Margaret Thatcher quan va dir que "no existeix la societat com a tal sinó homes i dones individuals". Aquesta és una llei, com el seu nom deixa ben clar: Llei del dret de les dones a erradicar la violència masclista. No hi incorporin aquests col·lectius. Com a dones, ja estan representades en l'enunciat de la llei. Com a col·lectius amb opressions específiques han d'estar contemplats a la Llei d'igualtat de tracte i no discriminació. També les persones intersexuals i, si així ho consideren, les dones transsexuals.

S'hauria de suprimir també el passatge a propòsit de la "formació obligatòria dels funcionaris sobre gènere i diversitat", que anuncia un adoctrinament al voltant dels supòsits transgeneristes que fonamenten les modificacions més rellevants d'aquesta proposició de llei. Ja hem dit abans que el gènere és un constructe social que serveix per sotmetre les dones. Per tant, no pot admetre's que es reconegui com una identitat. I de cap manera es pot admetre que s'usi per manipular els infants, com també hem dit abans. Si una nena és activa i s'estima més jugar a futbol que a nines i un nen és passiu i li agrada dur samarretes roses, no significa que tinguin un sexe contrari al que indiquen genitals, hormones i cromosomes. Significa que, afortunadament, no estan corromputs pels estereotips de gènere. Aturin, doncs, la ideologització.

Per acabar, vull recordar-los que les lleis per ser útils requereixen incloure normes, es a dir, mandats que puguin obligar a la ciutadania i recollir amplis acords socials.

La llei de 2008 va tenir un consens molt ampli. La precipitació amb què s'està fent les compareixences i, per tant, l'anàlisi de la llei, més totes les raons que he esmentat abans porten a pensar que la proposició de llei pot no tenir consens i, a més, podem esguerrar la llei que tenim.